

Vedlegg 4a: 2016 - Krav og veileder til statistikkrapportering for kap. 551, postene 60 og 61 (Sist revidert oktober 2015, endringer markert i rødt)

Dokumentet inneholder krav og veileder til rapportering av gitte tilsagn over kap. 551, postene 60 og 61 (statistikkdelen). Det er en forutsetning at støtten tildeles i samsvar med reglene for offentlig støtte og andre relevante retningslinjer og forskrifter. Eventuelle feil i rapporteringen skal rettes opp så snart som mulig.

1. Krav til hvem som skal rapportere

Fylkeskommunen er ansvarlig for at alle som forvalter midler over kap. 551, postene 60 og 61, rapporterer på virkemiddelbruken til KMD gjennom regionalforvaltning.no. Dette gjelder ikke for Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Siva, som rapporterer direkte til departementet. Fristene er fastsatt i oppdragsbrevet.

1.1 Rapportering på kommunale og regionale næringsfond

Det er kommunene og regionrådene som skal rapportere på kommunale og regionale næringsfond. Ved særskilt behov kan fylkeskommunene rapportere på vegne av kommunene og regionrådene. Rapporteringen skjer på følgende måte:

1. Fylkeskommunen oppretter et særskilt budsjettområde for næringsfond.
2. I feltet "Type midler" skal det registreres "2 – KNF" eller "4 – Omstillingsfond".
3. I feltet "Forvalter" skal det registreres "5 – Kommuner" eller "4 – Regionråd".

1.2 Krav til innhold i statistikkrapporteringen

- Forvaltere: Forvaltningsaktører skal spesifiseres, også om det er fylkeskommunen selv.
- Type midler: Spesifiser om midlene er avsatt til regional utvikling, omstilling, regionale og kommunale næringsfond, eller Interreg.
- Rammeoverføring: Overføringene til den som har fått delegert forvaltningsansvar skal spesifiseres.
- Ramme vs. prosjekt: Midler fra fylkeskommunen til spesielle program/tiltak under f.eks. Siva, Forskningsrådet og Ungt entreprenørskap registreres som prosjekt under fylkeskommunen. De som forvalter midlene har ansvar for å rapportere på bruken av dem.
- Program vs. prosjekt: Hvert enkelt tilskudd skal registreres som unike prosjekter.
- Tilskudd vs. kjøp av tjeneste: Støtteform (tilskudd, off. anskaffelse) registreres i eget felt.
- Kategorier: Prosjektene kategoriseres etter hovedmål og kategorier (se veileder).
- Målgrupper og øvrige registreringskategorier: Følgende skal framgå av rapporteringen: kvinner, unge, innvandrere, miljø, Interreg, næringskode, reiseliv.
- Geografi: Tiltaket skal registreres i den eller de kommunene hvor tiltaket får størst effekt. Jo mer stedbundet prosjektet er, dess færre kommuner skal registreres.

1.3 Transportstøtte

- 60- og 61-post midler: Støtten registreres på bedriftsnavn, org.nummer, tilsagnsbeløp, antall ansatte i bedriften, næringskode (tosiffer NACE) og kommunenummer.
- Fylkeskommunale midler: Dersom fylkeskommunen bruker egne midler til transportstøtte og selv er forvalter, må det opprettes egen ramme for "transportstøtte fylkesmidler" i regionalforvaltning.no. Det skal krysses av for "ja" til at rammen er rapporteringspliktig til departementet.

2. Veileder til rapporteringskategoriene

2.1 Hovedmål 1

De første 15 kategoriene (1110–1370) er knyttet til hovedmål 1 *Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv*. Til dette hovedmålet hører tre arbeidsmål:

- 1.1 Styrke konkurransekraften for etablerte bedrifter
- 1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer
- 1.3 Øke antall lønnsomme etableringer

Arbeidsmålene er ikke gjensidig utelukkende, og tiltak som rapporteres i de ulike kategoriene kan tenkes å bidra til flere av arbeidsmålene.

1110 – Direkte støtte til etablerte bedrifter, eldre enn 5 år

Kategorien skal brukes for å rapportere på kommunale og regionale næringsfond. Kategorien omfatter alle former for direkte støtte til etablerte bedrifter eldre enn 5 år, som for eksempel:

- investeringer
- rådgiving, konsulentbistand og markedsundersøkelser
- FoU-/innovasjonsprosjekter i bedrifter
- kompetansehevingstiltak for ansatte

Kategorien skal ikke benyttes ved kjøp av tjenester, som for eksempel kjøp av utredninger (1250 Kunnskapsutvikling). Kategorien skal heller ikke nyttes når kompetansehevingstiltak er rettet mot enkeltindivider (2110 og 2120).

1150 – Tiltak under gruppemeldt transportstøtte

Transportstøtte kan kun ytes i forbindelse med den gruppemeldte transportstøtteordningen. Spesielle krav gjelder for rapportering av transportstøtte, jf. 1.3. over.

Fylkeskommunene skal rapportere om midlene til transportstøtte som grunnlag for departementets rapportering til ESA. Departementet skal ha rapport på alle middel som blir brukt under ordningen med regional transportstøtte. Dette gjelder midlene over kap. 551, postene 60 og 61 og egne fylkeskommunale midler. Dette gjelder ikke transportstøtteordninger som ikke er omfattet av EØS-avtalen, for eksempel innen landbruk og fiskeri.

Fylkeskommunene må i egen skriftlig rapport synliggjøre at ordningen er praktisert innenfor forskrift om virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte og regional transportstøtte. Fylkeskommunene må særlig synliggjøre at transportstøtten til enkeltvirksomheter ikke er større enn maksimalt støttenivå i disse retningslinjene. De skriftlige rapportene skal omfatte all transportstøtte, også den som Innovasjon Norge eller andre operatører forvalter.

1210 – Næringshage

Kategorien gjelder tilskudd til næringshager. En næringshage samlokaliserer mindre bedrifter for å fremme vekstkraft, samarbeid og faglig utvikling. Målet er økt regional verdiskaping gjennom videreutvikling og vekst i nye og eksisterende bedrifter. Næringshageprogrammet tilrettelegger for flere kunnskapsarbeidsplasser i distriktene. I næringshagen får små bedrifter tilgang til relevant kompetanse og nettverk, i tillegg til et faglig og sosialt fellesskap. Næringshagene er verdiskapingsmiljøer som har en rekke positive effekter for bedriftene, det regionale næringslivet og lokalsamfunnet.

Næringshageprogrammet legger sterk vekt på innovasjon og nyskaping. Privat næringsliv skal alltid være pådrivere til prosessen rundt etablering og utvikling av næringshagen. En næringshage organiseres som et aksjeselskap, med både private og offentlige eiere. Hovedtyngden av aktiviteten foregår innenfor det distriktspolitiske virkeområdet. Siva gir en nasjonal basisfinansiering til næringshager som er kvalifisert for deltakelse i næringshageprogrammet. I tillegg blir næringshagene finansiert av fylkeskommunen og med egenandel fra bedriftene selv.

1220 – Inkubator

Inkubasjon er et verktøy for utvikling av nye vekstbedrifter eller for å utløse vekst i eksisterende bedrifter. I en inkubator får gründere tilgang til profesjonelle forretningsutviklere, kapital og nettverk. Inkubatorene øker bedriftenes vekstkraft og skaper flere levedyktige bedrifter. Inkubatoren er tilknyttet større industribedrifter, universiteter eller høyskoler. Siva driver det nasjonale inkubatorprogrammet.

Industrirettede inkubatorer er knyttet opp mot en eller flere større industribedrifter. Inkubatoren bidrar til økt vekst, knoppskyting og i omstillingsprosesser. Lokalsamfunnet får en bredere næringsstruktur, og virksomhetene får et profesjonelt redskap for utvikling av nye bedrifter og forretningsområder.

FoU-rettede inkubatorer utvikler bedrifter fra forskningsmiljøer og regionale nyskapingmiljø. Inkubatorene hjelper gründere med å kommersialisere gode ideer fra næringsliv, FoU og enkeltpersoner.

1230 – Regional FoU og innovasjon (VRI)

Kategorien gjelder virkemidler for regional forskning og utvikling og innovasjon. VRI er Forskningsrådets særlige satsing på innovasjon gjennom samhandling. VRI skal utvikle kunnskap om og evne til samhandlings- og innovasjonsprosesser i regionene og fremme forskningsbasert innovasjon i norsk nærings- og arbeidsliv.

Dette gjøres ved:

- Å styrke samhandling for kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører
- Å mobilisere til og øke kvaliteten på forskningsbaserte utviklingsprosesser i bedrifter, offentlige virksomheter, nettverk og regioner
- Å gjennomføre innovasjonsfaglig forskning med regional betydning

Samhandlingsprosjektene skal sikre god kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører og slik styrke de regionale innovasjonssystemene. VRI skal være en pådriver for forskningsbaserte utviklingsprosesser og få fram gode forskningsprosjekter til regionale, nasjonale og internasjonale finansieringsordninger. Samhandlingsprosjektene har et sett av virkemidler som benyttes i dette arbeidet.

Innovasjonsforskningen er den andre hoveddelen av programmet. VRI finansierer innovasjonsfaglige forskningsprosjekter og den innovasjonsfaglige forskerskolen NORSI, Norwegian Research School in Innovation. Forskningsprosjektene skal ha regional betydning og bedre kunnskapsgrunlaget for innovasjonsarbeidet.

1240 – Klyngeprogrammet

Norwegian Innovation Clusters er Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet sitt nye, helhetlige støttetilbud til organiserte klynger. Dette viderefører tilbudene som fram til 2013 ble gitt gjennom programmene Arena og Norwegian Centres of Expertise (NCE). I tillegg introduseres et nytt tilbud benevnt Global Centres of Expertise.

Formålet til *Norwegian Innovation Clusters* er å utløse og forsterke samarbeidsbaserte utviklingsaktiviteter i klyngene, med sikte på å øke klyngenes dynamikk og attraktivitet og den enkelte bedrifts innovasjonsevne og konkurransekraft.

1250 – Kunnskapsutvikling for bedrifts-/næringsmiljøer

Kategorien omfatter utvikling eller innhenting av kunnskap for bedrifts-/næringsmiljøer, f.eks.:

- analyser eller utredninger
- forskningsprosjekter
- forprosjekter og søknader

Kategorien skal ikke benyttes for tilskudd til nasjonale program for næringsutvikling (kat. 1210–1240), eller til kompetansehevingstiltak rettet mot enkeltindivider (2110 og 2120).

1260 – Bedriftsnettverk for økt konkurransekraft

Kategorien omfatter utviklingsprosjekter hvor bransjer/bedrifter/bedriftsmiljø etablerer samarbeid og nettverk (gjerne også med andre aktører) for å oppnå synergier og økt konkurransekraft gjennom økt samhandling. Kategorien skal kun benyttes når det ikke er relevant å bruke kategoriene 1210–1250.

1270 – Profilering og internasjonalisering av bedrifts-/næringsmiljøer

Kategorien omfatter tiltak for profilering og internasjonalisering av bedrifts-/næringsmiljøer, og som gavner et større miljø enn en enkeltstående bedrift. Kategorien skal ikke benyttes for tilskudd til nasjonale program for næringsutvikling (kategoriene 1210–1240), eller til kompetansehevingstiltak rettet mot enkeltindivider (2110 og 2120).

1310 – Direkte støtte til bedrifter yngre enn 5 år

Kategorien skal brukes for å rapportere på kommunale og regionale næringsfond. Kategorien omfatter direkte støtte til nyetableringer eller bedrifter som er yngre enn 5 år, som f.eks:

- investeringer
- rådgivning, konsulentbistand og markedsundersøkelser
- FoU-/innovasjonsprosjekter i bedrifter
- kompetansehevingstiltak for ansatte

Kategorien skal ikke benyttes ved kjøp av tjenester, som f.eks. kjøp av utredninger (1250), eller ved kompetansehevingstiltak rettet mot enkeltindivider (2110 og 2120).

1330 – Etablererkontor/-kurs/-veiledning

Kategorien omfatter etablererkontorer, etablererskoler/-kurs og etablererveiledning.

1340 – Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning (inkludert studentbedrifter)

Kategorien omfatter aktiviteter for entreprenørskap i høyere utdanning og innenfor FoU-miljøer. Kategorien kan også inkludere nyskapingspriser.

1350 – Entreprenørskap i grunn- og videregående skole

Kategorien omfatter ungt entreprenørskap, utvikling av elev- og ungdomsbedrifter og andre former for utdannings- og næringsssamarbeid i grunn- og videregående skole som har entreprenørskap som formål.

1360 – Andre tiltak for entreprenørskap (ikke bedriftsrettede)

Kategorien omfatter andre tilretteleggende tiltak for entreprenørskap som ikke omfattes av kategoriene 1330–1350.

1370 – Andre verdiskapingstiltak

Kategorien brukes unntaksvis dersom ingen andre kategorier er dekkende. Det skal gis en kort forklaring på hva slags type prosjekt det er, og en begrunnelse for å støtte prosjektet.

2.2 Hovedmål 2

De neste åtte kategoriene (2110–2260) omfatter hovedmål 2 *Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning*. Til dette hovedmålet hører to arbeidsmål:

2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene

2.2 Forbedre fysisk infrastruktur og redusere avstandsulempen i områder med få innbyggere og små markeder

2110 – Utvikling av kurs eller utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet

Kategorien omfatter tiltak som

- fremmer desentralisert utdanning, herunder nettbaserte undervisningstilbud
- kobler utdanningsbehov i næringslivet og relevante utdanningsmiljøer
- utvikling av undervisningsopplegg og opplæringsplaner for nye studietilbud og for tilbud av etter- og videreutdanninger med relevans for arbeidslivet
- annet skole-/næringslivssamarbeid med relevans for det regionale arbeidslivet

Kategorien skal ikke benyttes for trainee-ordninger/hospitering (2120).

2120 – Rekruttering av relevant arbeidskraft til regionen

Kategorien omfatter tiltak som

- trainee-ordninger
- hospitering
- andre incentiver for å rekruttere kvalifisert arbeidskraft til regionen

2210 – Bredbånds-, mobil- og IKT-tiltak

Kategorien omfatter bredbåndsprosjekter, mobildekningsprosjekter og prosjekter knyttet til økt bruk av IKT i offentlig og privat virksomhet.

2220 – Vannforsyning

Prosjekter til vannforsyning skal registreres her. Kategorien omfatter kun støtte til nye vannverk/reanseanlegg (eller utvidelse av eksisterende) som påfører abonnentene store kostnader pga. lavt markedsgrunnlag. Kategorien omfatter ikke driftskostnader, som for eksempel utskifting av ledningsnett.

2230 – Transportinfrastrukturtiltak

Kategorien omfatter investeringer i fysisk infrastruktur, som blant annet støtte til kai/havner for ferger og persontransport. Kaianlegg i tilknytning til industriområde registreres under kategori 2240.

2240 – Fysisk tilrettelegging av kommunale næringsareal

Kategorien omfatter fysisk tilrettelegging av kommunale næringsareal, inkludert tilhørende vegframføring, utbygging av jernbanesidespor, industrikaier/sjeté i tilknytning til næringsarealer. Med kommunale næringsområder menes næringsområder som bygges ut i kommunal regi og som gir rom for flere etablerere.

2250 – Utredningsprosjekter for transportinfrastruktur

Kategorien omfatter f.eks. forprosjekter og utredninger av tiltak som er støtteberettiget.

2260 – Utvikling av rutetilbud

Kategorien omfatter utredninger og forprosjekter knyttet til utvikling av rutetilbud. Det gjelder ikke *drift* av rutetilbud.

2.3 Hovedmål 3

De neste åtte kategoriene (3110–3270) er knyttet til hovedmål 3 *Utvikle attraktive regioner og senter for befolkning og næringsliv*. Til dette hovedmålet hører to arbeidsmål:

- 3.1 Styrke tilgangen til tjenester for befolkningen i områder med få innbyggere og små markeder
- 3.2 Gjøre tettsteder og små og mellomstore byer mer attraktive som bosted og som lokaliseringssted for bedrifter

3110 – Utvikling av dagligvarebutikker og drivstofftilbud

Kategorien omfatter støtte til utvikling av dagligvarebutikker og drivstofftilbud, inkludert e-bil-ladestasjoner.

3210 – Planlegging og fysisk oppgradering av sentrumsområder, parker og grøntareal

Kategorien omfatter f.eks.:

- generell kommunal sentrumsoppgradering, som miljøgate-, opprustnings- og andre fysiske stedsutviklingstiltak
- utredninger/forprosjekter hvor fysiske investeringer vurderes

Kategorien skal ikke benyttes når tiltaket har som mål å profilere eller markedsføre et område (3240 eller 3250), eller når det er rettet mot friluftsliv (3220) eller arrangementer (3230).

3220 – Tilrettelegging for friluftsliv og fritidsaktiviteter

Kategorien omfatter planlegging og fysiske investeringer for friluftsliv og fritidsaktiviteter.

3230 – Utvikling av lokale/regionale kultur- og idrettstilbud/-arrangementer

Kategorien omfatter

- kulturfestivaler, -arrangementer og andre kulturtilbud for lokalbefolkningen
- idrettsstevner, -arrangementer og andre idrettstilbud for lokalbefolkningen

Kategorien omfatter ikke støtte til nasjonale kultur-/idrettsarrangementer.

3240 – Profilerings- og utviklingstiltak for turisme/besøkende

Kategorien omfatter tiltak som vil gjøre stedet mer attraktivt for turisme, f.eks.:

- tiltak for områdeprofilering og markedsføring av et område
- utvikling av opplevelsestilbud med turister og besøkende som målgruppe
- tilrettelegging for turistkontorer og lignende (ikke bygninger)

3250 – Profileringsstiltak for økt bosetting/bedriftslokalisering

Kategorien omfatter prosjekter som vil gjøre stedet mer attraktivt for befolkning og næringsliv, som f.eks. tiltak for profilering og markedsføring av et område, som ”flytt-hit”-kampanjer.

3260 – Inkluderingsstiltak

Kategorien omfatter

- tiltak for økt integrering/inkludering av innvandrere
- andre inkluderingsstiltak for befolkningen

3270 – Andre tiltak for økt attraktivitet

Kategorien brukes unntaksvis dersom ingen andre kategorier er dekkende. Det skal gis en kort forklaring på hva slags type prosjekt det er, og en begrunnelse for å støtte prosjektet.

2.4 Annet

0800 – Administrasjons- og gjennomføringskostnader

Kategorien omfatter forvalterens *egne* administrasjons- og gjennomføringskostnader, jf, retningslinjene punkt 2.1. Kategorien skal *ikke* benyttes når det er prosjektrelaterte kostnader, som regnes som driftskostnader i prosjekt. Kostnadene skal ikke overskride 5 pst. av midlene fylkeskommunen selv forvalter det enkelte budsjettår. Andre aktører enn de nasjonale virkemiddelaktørene kan også bruke inntil 5 pst. av midlene de forvalter til å dekke gjennomføringskostnader. For virkemiddelaktørene (Innovasjon Norge, Siva, Forskningsrådet og Interreg VA-programmene) gjelder egne regler. Kostnadene skal registreres på hele fylket.

0900 Rammetildelinger

Kategorien benyttes kun ved rammetildelinger fra fylkeskommune til sluttforvaltere som eksempelvis Innovasjon Norge, kommuner og regionråd. Midlene skal rapporteres inn av sluttforvalter.

Sammenstilling av mål og rapporteringskategorier

Hovedmål for 13.50	Arbeidsmål for 13.50	Rapporteringskategorier
1 Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv	1.1 Styrke konkurransekraften for etablerte bedrifter	1110 Direkte støtte til etablerte bedrifter >5 år <i>(kun for kommunale og regionale næringsfond)</i>
		1150 Tiltak under gruppemeldt transportstøtte
	1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	1210 Næringshage
		1220 Inkubator
		1230 Regional FoU og innovasjon (VRI)
		1240 Klyngeprogrammet
		1250 Kunnskapsutvikling for bedrifts-/næringsmiljøer
		1260 Bedriftsnettverk for økt konkurransekraft
	1.3 Øke antall lønnsomme etableringer	1270 Profilering og internasjonalisering av bedrifts-/næringsmiljøer
		1310 Direkte støtte til bedrifter <5 år <i>(kun for kommunale og regionale næringsfond)</i>
		1330 Etablererkontorer, -kurs, -veiledning
		1340 Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning (inkl studentbedrifter)
		1350 Entreprenørskap i grunn- og videregående skole
	1360 Andre tiltak for entreprenørskap (ikke bedriftsrettede)	
	1370 Andre verdiskapingstiltak	

2 Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning	2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene	2110 Utvikling av kurs/utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet
		2120 Rekruttering av relevant arbeidskraft til regionen
	2.2 Forbedre fysisk infrastruktur og redusere avstandsulemper i områder med få innbyggere og små markeder	2210 Bredbånds-, mobil- og IKT-tiltak
		2220 Vannforsyning
		2230 Transportinfrastrukturtiltak
		2240 Fysisk tilrettelegging av kommunale næringsareal
		2250 Utredningsprosjekter for transportinfrastruktur
2260 Utvikling av rutetilbud		
3 Utvikle attraktive regioner og senter for befolkning og næringsliv	3.1 Styrke tilgangen til tjenester ...	3110 Utvikling av dagligvarebutikker og drivstofftilbud
		3.2 Gjøre tettsteder og små og mellomstore byer mer attraktive som bosted og som lokaliseringssted for bedrifter
	3210 Planlegging/fysisk oppgradering av sentrumsområder, parker og grøntareal	
	3220 Tilrettelegging for friluftsliv og fritidsaktiviteter	
	3230 Utvikling av lokale/regionale kultur- og idrettstilbud/-arrangementer	
	3240 Profilerings- og utviklingstiltak for turisme/besøkende	
	3250 Profileringsstiltak for økt bosetting/bedriftslokalisering	
3260 Inkluderingsstiltak		
3270 Andre tiltak for økt attraktivitet		
		0800 Adm.- og gjennomføringskostnader hos tilskuddsforvaltere
		0900 Rammetildelinger